

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2004

2009

Комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

2008/2125(INI)

5.11.2008

СТАНОВИЩЕ

на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

на вниманието на комисията по правни въпроси

съдържащо препоръки към Комисията относно електронното правосъдие
(e-Justice)
(2008/2125(INI))

Докладчик по становище(*): Luca Romagnoli

(Инициатива - член 39 от правилника)

(*) Процедура с асоциирани комисии - член 47 от правилника

PA_NonLeg

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи приканва водещата комисия по правни въпроси да включи в предложението си за резолюция следните предложения:

- А. като има предвид, че електронните технологии са навлезли в много аспекти от всекидневието и биха могли да подобрят ефикасността на националното и транс-националното правосъдие, и като има предвид, че правната рамка на европейското пространство на свобода, сигурност и правосъдие следва да получи електронно виртуално отражение, при което правните текстове да бъдат лесно разбираеми, преведени и достъпни за всеки заинтересован потребител, включително за обикновените граждани, чрез разработване в максимална степен на възможности за взаимодействие онлайн,
- Б. като има предвид, че електронното правосъдие в широк смисъл включва най-общо употребата на електронни технологии в правосъдието, и като има предвид, че тази дефиниция включва множество въпроси, които не са непременно свързани с понятието електронно правосъдие, както го интерпретират Комисията в съобщението си от 30 май 2008 г., озаглавено „Към европейска стратегия в областта на електронното правосъдие (e-Justice)“ (COM(2008)0329), и работната група по електронно правосъдие на Съвета,
- В. като има предвид, както се подчертава в доклада на Комисията за ефикасност на правосъдието в Европа (СЕРЕJ) относно използването на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в европейските съдебни системи, че прилагането на електронни технологии към правосъдието не винаги има положителен ефект и че за да се постигнат добри резултати, дейностите трябва да се извършват институционално и стратегически,
- Г. като има предвид, че идеята за създаване на портал/мрежа за електронно правосъдие е положителна, но трябва да се положат усилия, за да се гарантира, че се обръща внимание на потребностите както на европейските граждани, така и на европейските юристи, и за да е улеснен достъпът до правосъдие чрез предоставяне на прозрачен и лесен начин за достъп до информация; като има предвид, че по този начин следва да се улесни взаимодействието между гражданите на ЕС и националните обществени органи и че жертвите на престъпления, заподозрените лица и „потребителите на правосъдие“ изобщо следва да могат да се възползват от инструментите за европейско правосъдие в своето всекидневие. В същото време, за да бъдат наистина ефикасни, порталът/мрежата следва да бъдат включени като пилотен проект в рамките на трансевропейските мрежи, посочени в член 154 от Договора за ЕО и разработени чрез решенията за оперативна съвместимост за европейските публични администрации (ISA) (COM(2008)0583),
- Д. като има предвид, че целта създаване на европейско пространство на правосъдие до известна степен се забавя от малкия брой съдебни органи, които имат достъп до европейско съдебно обучение, а електронните инструменти биха могли да

допринесат значително за широкото разпространение на европейска съдебна култура, която е в основата на бъдещото европейско пространство на правосъдие,

- Е. като има предвид, че информационната технология се е доказала като ефикасен инструмент за справяне с транс-националната престъпност, както посочват например резултатите от Шенгенската информационна система, и че бъдещото ѝ развитие и използването на високи технологии за предотвратяване и борба с транс-националната престъпност следва да се проучат докрай, както и че проекти като Европейската информационна система за съдимост следва да получат най-широка подкрепа, включително финансова,
- Ж. като има предвид, че понастоящем системата на събиране на доказателства за престъпления в други държави-членки все още се базира на бавните и неефективни инструменти на взаимната помощ по въпросите на престъпността, и че използването на технологични инструменти като видеоконферентната връзка, където това е уместно и само ако не е в ущърб на юридическото положение на лицето, което дава показания, би било голяма крачка напред в събирането на доказателства от разстояние,
- З. като има предвид, че създаването на европейско пространство на правосъдие също така води до укрепване на основните права и процесуалната защита на гражданите на ЕС и че стратегията следва да се прилага при пълно спазване на най-високи стандарти за защита на данните,
- И. като има предвид, че законодателните мерки, целящи повишаване на знанията относно системите на наказателно правосъдие в други държави-членки, следва да бъдат съпътствани от осигуряване на достъп до тези знания онлайн,
- 1. Европейският парламент приканва Комисията да допълни европейското пространство на свобода, сигурност и правосъдие с пространство на електронно правосъдие чрез:
 - а) предприемане на конкретни действия с оглед осъществяване на европейско пространство на електронно правосъдие;
 - б) ясно разграничаване на областите, обхванати от действия на равнище ЕС, например чрез използване на нова дефиниция или на словосъчетанието „електронно правосъдие на ЕС“: електронно правосъдие на ЕС или правосъдие на ЕС;
 - в) разработване съвместно с Парламента на план за действие за правосъдие на ЕС;
 - г) реализиране на портал/мрежа за електронно правосъдие, който да обръща внимание на потребностите както на европейските граждани, така и на европейските юристи и да гарантира прозрачен и лесен достъп до информация чрез използване на трансевропейските мрежи, посочени в член 154 от Договора за ЕО и разработени чрез решенията за оперативна съвместимост за европейските публични администрации (ISA);

- д) широко използване на електронни инструменти в развитието на европейска съдебна култура;
- е) използване докрай на потенциала на новите технологии за предотвратяване и борба с транс-националната престъпност;
- ж) насърчаване и предоставяне без никакво забавяне на инструменти и финансова подкрепа, подобряващи събирането на доказателства в други държави-членки, като например видеоконферентна връзка;
- з) укрепване на основните права, процесуалната защита в наказателни производства и защитата на личните данни като неотменна част от разработването и прилагането на план за действие за правосъдие на ЕС.

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ:

ПОДРОБНИ ПРЕПОРЪКИ ОТНОСНО СЪДЪРЖАНИЕТО НА ИСКАНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

1. (Конкретни действия за осъществяване на европейско пространство на правосъдие) Първа стъпка в тази насока би било, естествено, да се предостави на всеки съдебен орган в ЕС компютър, електронен адрес и интернет връзка. Това може да изглежда очевидно, но за съжаление не е: в много случаи съдебните органи не разполагат с тези незаменими средства, или дори да разполагат с тях, не могат или не искат да ги използват. Тази ситуация трябва да се преодолее.
2. (Ясно очертаване на обхвата на електронното правосъдие) За да се избегнат недоразумения, би било целесъобразно ясно да дефинират областите, обхванати от действия на равнище ЕС, например чрез използване на нова дефиниция или на словосъчетанието „електронно правосъдие на ЕС“: електронно правосъдие на ЕС или правосъдие на ЕС.
3. (План за действие за правосъдие на ЕС) За да се избегне фрагментирането и да се насърчи координацията и последователността, Комисията следва да разработи заедно с Парламента ориентиран към гражданите и юристите план за действие за правосъдие на ЕС, който да предложи стратегия за най-добро осъществяване на европейско пространство на правосъдие. От тази гледна точка институциите на ЕС и държавите-членки следва да си сътрудничат лоялно (член 10 от Договора за ЕО), като се ангажират да се уведомяват за всяка релевантна информация, включително за новоприети закони, както става *mutatis mutandis* на вътрешния пазар за обмен на информация относно национални технически разпоредби. В същото време, въпреки че се приветства всяка една мярка за подобряване на съвместното разбиране на информацията, трябва да се обърне внимание на ясното дефиниране и ограничаване на използването на автоматичния превод, тъй като той може да бъде заблуждаващ.
4. (Портал за правосъдие на ЕС) Този портал следва да дава на гражданите на ЕС информация за системите на наказателно правосъдие в държавите-членки, в частност по отношение на правата им, включително практическа информация за това, към кой орган да се обърнат и как да се обърнат, как да се сдобият с формуляри, информация за правна помощ и списък на адвокати, които се занимават с чуждестранни клиенти. Порталът също така следва да информира юристите за законодателството на ЕС и за съответното законодателство на държавите-членки. Интернет-страниците на Европейското съдебно обучение, Европейска съдебна мрежа за граждански и търговски дела, Европейската мрежа за съдебно обучение и др. вече предлагат полезна информация. Въпреки това информацията е фрагментирана и не е лесно да се открие. Следва да могат да се намират съдебните решения по конкретни теми. Цялата тази информация следва да бъде налична онлайн и извън интернет; трябва да се обърне особено внимание на механизмите за нейното синхронизиране и актуализиране (RSS).

5. (Съдебно обучение) За да се разпространи европейската съдебна култура и за да се обхванат възможно най-голям брой съдебни органи от самото начало на работата им в съдебната власт, на всяко новоназначено в съдебен орган лице следва да се дава нещо като „наръчник за оцеляване” – CD или USB с Договора за ЕС, Договора за ЕО, основните текстове относно съдебното сътрудничество и информация за съдебните системи на другите държави-членки. Следва да се помисли и за насочени към гражданите печатни материали на ЕС, които да предоставят практическа информация за съдебното сътрудничество в ЕС и за системите на наказателно правосъдие в други държави-членки. Освен това електронните инструменти за обучение, предлагани от Европейската мрежа за съдебно обучение, която включва центровете за съдебно обучение от цяла Европа, следва да получат необходимото внимание и подкрепа от страна на Комисията и Съвета.
6. (Предотвратяване и борба с транс-националната престъпност) До този момент най-важното приложение на електронното правосъдие в контекста на наказателното правосъдие е създаването на Европейска информационна система за съдимост. За да бъде ефективна, тя трябва да бъде подкрепена от електронна структура, обединяваща всички национални регистри за съдимост¹, която следва да бъде внедрена в най-скоро време. Друго подходящо приложение на информационните технологии към пространството на правосъдие, свобода и сигурност е Шенгенската информационна система (SIS), широкомащабна база данни, позволяваща на съответните органи в държавите-членки да обменят информация и да си сътрудничат по много начини, включително чрез сигурно и изключително бързо предаване на европейски заповеди за арест. Както е отразено в резолюцията на Европейския парламент от 2 септември 2008 г.², Евроюст е ключово действащо лице в борбата против транс-националната престъпност на равнище ЕС. Неговите координирани действия са от основно значение за справяне със сериозните престъпления, които все повече използват технологически средства. Благодарение на новаторската информационно-технологична система за обработване на данни Е-РОС броят на случаите, с които се занимава Евроюст, през 2008 г. достигна 1000. Подобни примери трябва да се умножават и да се финансират със средства на ЕС.
7. (Видеоконферентна връзка) В някои държави-членки е много разпространено използването на видеоконферентна връзка в съдебни производства. Тя позволява да се събират доказателства чрез вземане на показания от обвиняеми, свидетели или експерти при тяхно физическо отсъствие и в същото време да се осигурява адекватна защита на нуждаещи се лица. Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси от 2000 г. предвижда правила за изслушването на свидетели, обвиняеми и експерти чрез видеоконферентна връзка. Конвенцията е ратифицирана от 24 държави-членки. Европейският парламент призовава

¹ Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи подкрепя този проект и се надява той да бъде реализиран съобразно изказаното от нея становище относно предложението за Европейска информационна система за съдимост (ECRIS) на 15 септември 2008 г.

² Законодателна резолюция на Европейския парламент от 2 септември 2008 г. относно инициативата на Кралство Белгия, Чешката република, Република Естония, Кралство Испания, Френската република, Италианската република, Великото херцогство Люксембург, Кралство Нидерландия, Република Австрия, Република Полша, Португалската република, Република Словения, Словашката република и Кралство Швеция с оглед на приемане на решение на Съвета за укрепване на Евроюст и за изменение на Решение 2002/187/ПВР (P6_TA(2008)0384).

държавите-членки да приключат процеса на ратификация възможно най-бързо. Все още не са налични статистически данни за практическото приложение на видеоконферентната връзка. Въпреки това изглежда, че тя не се използва докрай, като една от причините за това е липсата на необходимото електронно оборудване. Оборудване и финансова подкрепа от страна на ЕС трябва да бъдат предоставени възможно най-скоро.

8. (Укрепване на основните права и на процесуалната защита) Всеки технологически прогрес е добре дошъл, стига да не застрашава основни права. Имайки това предвид, при изработването и реализирането на стратегията и на плана за действие трябва да се обърне сериозно внимание на спазването на основните права и по-конкретно на процесуалната защита и защитата на личните данни, предоставянето на европейските граждани на право на достъп до информацията, събрана и ползвана съвместно от съответните органи, и информирането на европейските граждани за налични способи за съдебно удовлетворение. Не може да функционира истинска стратегия за електронно правосъдие без хармонизиране на процесуалната защита и на подходящи гаранции за защита на личните данни, приложими към сътрудничеството в областта на наказателното правосъдие.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	4.11.2008
Резултат от окончателното гласуване	+: 23 -: 0 0: 2
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Catherine Boursier, Mihael Brejc, Kathalijne Maria Buitenweg, Maddalena Calia, Michael Cashman, Giusto Catania, Jean-Marie Cavada, Elly de Groen-Kouwenhoven, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Armando França, Urszula Gacek, Jeanine Hennis-Plasschaert, Javier Moreno Sánchez, Rareş-Lucian Niculescu, Maria Grazia Pagano, Inger Segelström, Csaba Sógor, Vladimir Urutchev, Manfred Weber, Renate Weber
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Adamos Adamou, Marco Cappato, Sophia in 't Veld, Luca Romagnoli
Заместник(ци) (чл. 178, пар. 2), присъствал(и) на окончателното гласуване	Fernand Le Rachinel